NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12522

YINGL TSINGL KHVAT

Mani-leib

The original of this title comes from the permanent collection of the YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אינגעל צינגעל
כוואט

אינגעל צינגעל
כוואַט

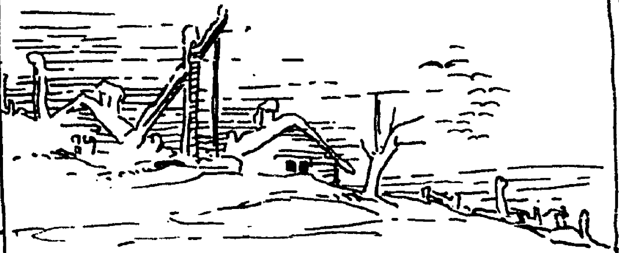

כ'האָב א מעשה'לע אַ שעהנע,
פאַר די קינדער מיינע קליינע.
זייט זשע קינדער שטיל און שאַ,
ס'איז מיין מעשה'לע אזאַ: —

ערגעץ ווייט, ווייט, ווייט פון דאַנען,
צוצוקומען ניט מיט באַהנען,
ניט מיט שיפען, ניט מיט פערד —
ערגעץ אויף אַ ווייטער ערד

האָט אַ טאָל זיך דאָרט געפונען.
און אין טאָל איז דורכגערונען,
ווי אַ שנירעל ווייט און גלייך,
ווייט און גלייך אַ קליינער טייך.

אינגעל צינגעל כוואַט

און ביים טייך, פוןביידע ברעגען,
זיינען שטיבער פיעל געלעגען.
שטיבער, גאַסען און אַ מאַרק,
און ביים זייט פון מאַרק אַ באַרג.

און די גוים און די אידען
האָבען דאָרט געלעבט צופריעדען;
ווער אין פרייד און ווער אין נויט,
יעדער האָט געהאַט זיין ברויט.

האָט זיך איינמאָל דאָרט געטראָפען
אַז דער זומער איז אַנטלאָפען.
נו, איז וואָס איז דאָ דער שרעק,
אַז דער זומער לויפט אַוועק? —

נאָכ'ן זומער קומט דער ווינטער,
קומט דער ווינטער און באַשפּינט ער
שטיבער, באַרג און מאַרק און פלויט
אין אַ שנייאיג ווייסען קלייד.

אינגעל צינגעל כוואַט

וויים און ליכטיג א פאַרשנייטער
און אַ ווייטער און אַ ברייטער
שטעהט אַזוי דער ווייטער וועג,
ביז די לינדע פסח־טעג.

גוים קומען זיך צופאַהרען,
פיהרען פולע שליטענס קאַרען,
גענז און האָלץ און שטרוי, און חיי,
אַנגעלאַדען אַט אַזוי.

אידען שמאַיען אום און לויפען,
דינגען, קויפען און פאַרקויפען;
יעדען אידען׳ס פנים שיינט:
ס׳אַרא מאַרק אַביסעל היינט!

חברה לויפען אויף די גליטשען,
מאַכען קונצען, הילכען, קוויטשען,
און דער אייז איז בלוי און ווייך,
ווי דער חימעל אין דער חויך.

אינגעל צינגעל כוואַט

שקצים אין די גרויסע היטלעך
פליהען באַרג אַראָפּ אויף שליטלעך,
מיט אַ פּייף און אַ געשריי,
קוליע, קוליע, און אין שניי!

אינגלעך ראַיען זיך און שלעפּען,
קייקלען קלעצער שניי און קלעפּען
פּעטער שנייער׳ם גוט און וואויל,
מיט אַ נאָז און מיט אַ מויל.

שטעהט אַ אינגעל ביי דעם טויער,
רייבט דעם אויער: פּעטער שנייער,
זאָלסט אַזוי ביז פּסח שטעהן,
ביז מען דאַרף אין חדר געהן.

אָבער דאָס איז פאַרגעקומען,
אַז דער ווינטער איז געקומען
נאַס און פינסטער, ווי אַ גרוב,
כאַטש ניט געה אַרויס פון שטוב.

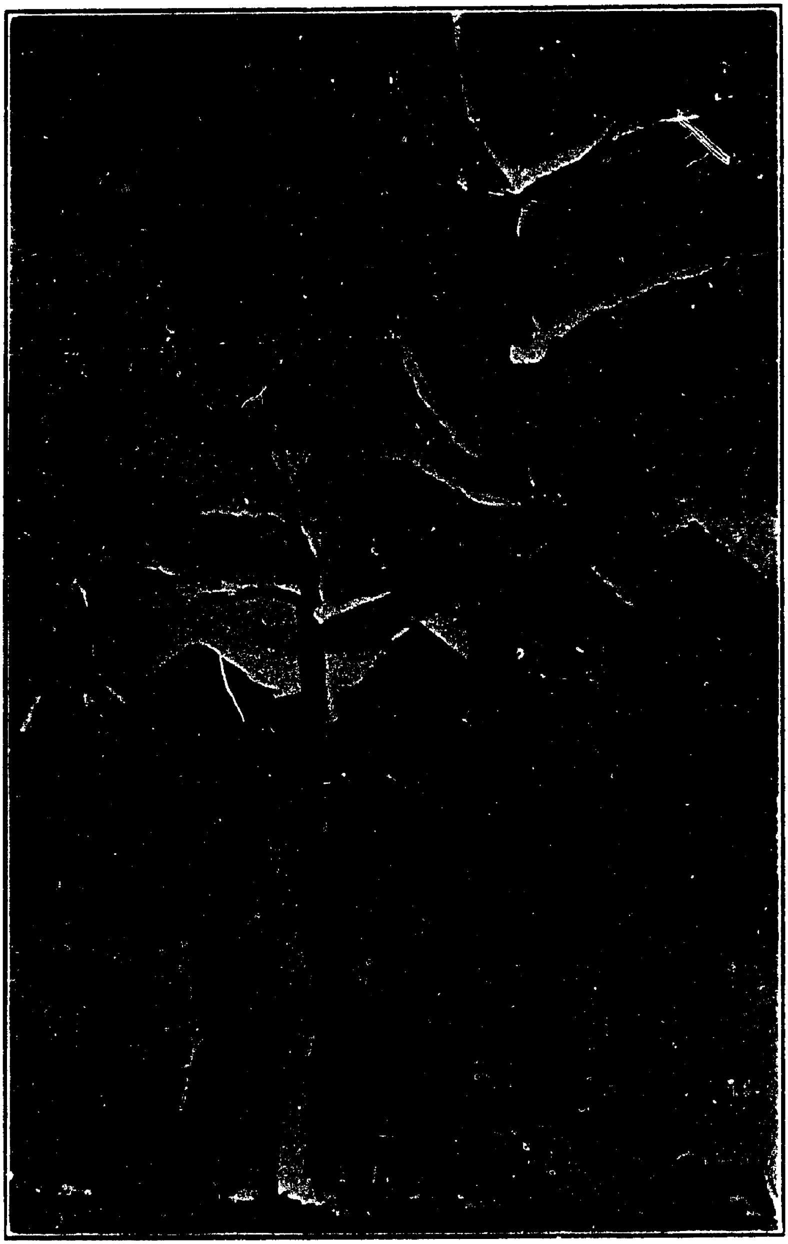

פעטער שניוער׳ס גוט און וואייל, מיט אַ נאָז און מיט אַ מויל.

און אַ רעגען האָט געגאָסען,
ניט ווי ווינטער, נאָר ווי אָסיען,
און קיין שניי איז ניט צו זעהן,
ווייל קיין שניי איז ניט געווען.

בלאָטיג איז אין מארק געוואָרען,
ניט צו געהן און ניט צו פאָהרען;
געהן און פאָהרען — וואו און ווי,
אַז ס'איז בלאָטע ביז די קניע.

ווערט אַ גוי אין מארק פארטראָגען,
בלייבט אין בלאָטע שטעהן זיין וואָגען;
שעלט דער גוי, זיין בייטשעל קנאַלט,
שלעפּט דאָס פערדעל ביז עס פאַלט.

פאָהרט אַרוים אַ בעל־עגלה,
וויאָקעט, נאָ'קעט — מיט אַ קללה,
צי מיט גוטען — פערדלעך, פאָהרט,
און די פערדלעך, ניט פון אָרט!

אינגעל צינגעל כוואט

און די אינגלעך, ווי דער סדר,
לערנען ווינטער שפעט אין חדר,
האבען זיך געשראקען שטארק
געהן אין בלאטע דורכ'ן טארק.

חאבען מענשען פיעל געטרויערט,
וואס די בלאטע לאנג געדויערט,
וואס קיין שניי איז ניט צו זעהן;
און קיין שניי איז ניט געוועז.

האבען מענשען זיך דערשראקען.
גוים קלינגען אין די גלאקען,
אידען טיאפקענען אין שוהל,
אז די גרויסע שוהל ווערט פול.

און די אינגלעך פון דעם חדר,
יעדער אינגעל טוט א נדר:
— שניי געטרייער, קום שוין קום,
איך וועל ווערען גוט און פרום.

אינגעל צינגעל כוואַט

קויפט אַ אינגעל ניט קיין בייגעל,
קויפען פליהט ער ווי אַ פויגעל,
אַ לאַנטערן פון פּאַפּיר,
רויט און לויטערען קאַליר.

נו, איז דאָרט געווען אַ אינגעל,
האָט מען איהם גערופען צינגעל,
צינגעל כוואַט. — און צינגעל כוואַט
האָט קיין מורא ניט געהאַט.

ער פלעגט לאַכען: אַ לאַנטערען!
כ'האָב קיין מורא ניט-פאַר בערען,
ווען איך מורא האָבען געהן
דורכ'ן מאַרק ביינאַכט אליין?

אינגלעך זיצען, הערען, שווייגען.
אַלע ווייסען גוט, אַז לייגען
צינגעל כוואַט וועט קיינמאָל נים,
ער איז דאָך ניט יוקעל שמיד!

בלימעלעך:
קרענצעלעך:

II

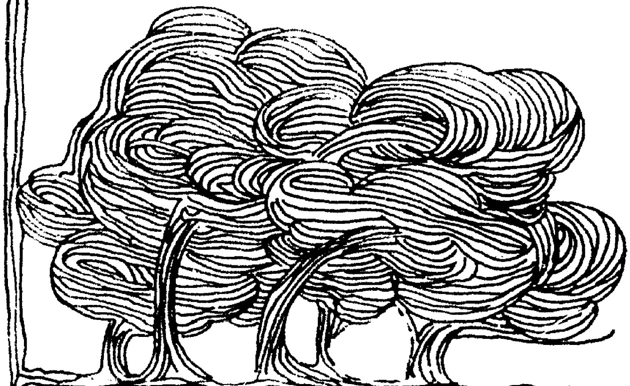

בלימעלעך, קרענצעלעך מאָלט אויף די שויבען דער פראָסט,
און אין דעם קוימען דער ווינט אַזוי וואָיענדיג בלאָזט, —
גוט איז אונז איצטער ביים פרעהליכען פייער אין הויז!
ביזקעל דער נאָפּט אין דעם שטילינקען לעמפּעל נעהט אויס.
ביזקעל דער זייגער מיט ברוגז'לעך שעפּטשענען: „שפּעט,
ציים שוין צו ליגען אין ווייכען, אין וואַרעמען בעט." —
וועל איך ביים וואָיענדען בלאָזען אין קוימען פון ווינט
מעשה'לעך, ליעדעלעך זינגען, דערצעהלען מיין קינד.

אין אַזאַ נאַכט האָט אין וועג זיך געלאָזען אַ איד.
אונטער'ן אָרים אַ פּעקעל, מוים-הונגעריג, מיד.

נאָר מיט בטחון אין האַרצען צום האר פון דער וועלט,
שלעפּט ער זיך עלענד אין אָפענעם שנייאיגען פעלד.

פעלד הינטער איהם און פאַר איהם אין דער ווייט, אין דער
בריים,
שניי איז איהם איבער די קניע און דער וועג איז פאַרוועהט.

בלימעלעך קרענצעלעך

און ווי א פויגעל א ווילדער, טראגט אום זיך דער ווינט,
הערבעט אן שניי, גיט א דרעה אין דער לופט און פארשווינדט,

קומט באלד צוריק, רייסט דעם אידען די פאלעס און בארד,—
קיים מיט די כחות דער איד האלט זיך איין אויפ׳ן ארט.

הייבט דער איד אויף צו דעם הימעל מיט רחמים זיין בליק:
גאטעניו, ברענג דו בשלום אהיים מיך צוריק!

נאר איבער איהם איז דער הימעל א גרויער ווי בליי,
און ארום איהם טראגט דער ווינט זיך א ווילדער און פריי.

הערט ניט דער הימעל דעם אידענ׳ס געבעט און געשריי,
שטויסט איהם דער ווינט און ער ווארפט איהם א מידען אין
שניי.

אויפשטעהן פון שניי האט שוין מעהר ניט קיין כח דער איד,
עפעס א פוילקייט א זיסע פילט אן יעדען גליעד.

און אין די ביינער צוגיסט זיך א ווארעמע רוה,
אט אין די אויגען פאמעלינקע שליסען זיך צו. —

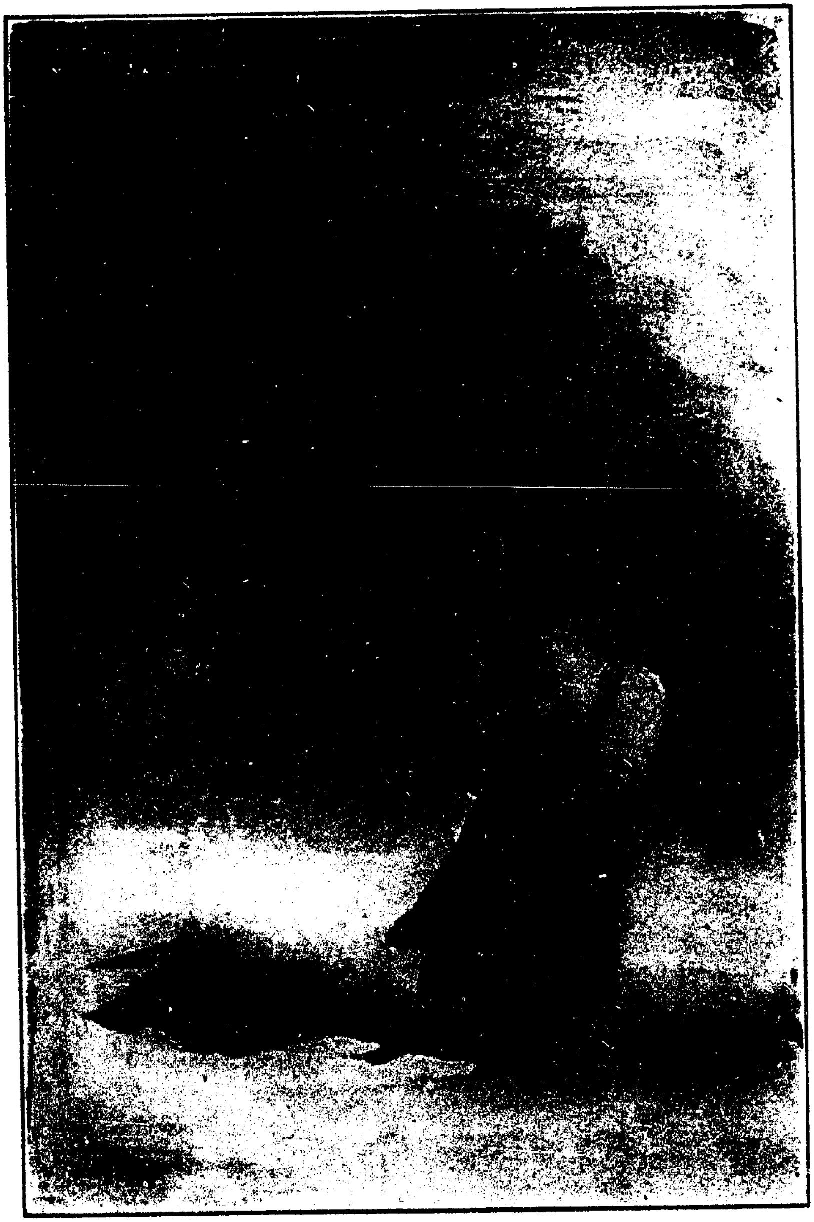

אין אַזאַ נאַכט האָט אין וועג זיך געראָזען א איד.

בלימעלעך קרענצעלעך

פלוצלונג—ער גלויבט זיך אליין נים, א קרעטשמע זאל זיין ?
ס'שלאגט אין דער נאכט פון א פענסטער א פרעהליכער שיין,

ס'ריפעט דער ווינט מיט'ן טויער, מאכט צו, עפענט אויף,
שליטענס געלאדעז מיט סחורות פיעל שטעהען אין הויף.

און ביי די שליטענס פארבונדענע שטעהען די פערד,
עסען דעם האבער און רייסען דעם שניי ביז דער ערד.

פרעהט זיך דער איד וואס דער בורא האט אין אזא נאכט
איהם צו א מענשישען ישוב געבראכט.

קלאפט ער אין טיר, און מען עפענט איהם באלד — ס'ארא פרייד!
פרעהליכע אידישע פנים'ער, אידישע רייד.

איבער'ן שטוב גיסט דער ענג-לאמפ א ליכטיגקייט אויס.
ס'טראגט זיך א ריח פון טאבאק און בראנפען און שוויס.

גיבען די אידען איהם „שלום" — „פון וואנען א איד ?"
לאכט ער, — אז ער האט געלאזט זיך צו פוס פון יאריד

בלימעלעך קרענצעלעך

און אז דער וועג איז געוועזן אביסעלע שווער,
האט ער געבלאנדזשעט ביז ער האט געטראפען אהער.

לאבען די אידען מיט איהם. נאר זיי ווערען באלד שטיל...
יעדערענ'ס הארצען פילט און א ההמנות-געפיהל,

יעדערענ'ס פנים און שטערען ווערט במורנע, פארטראכט, —
„ווי לאזט א איד זיך צו־פוס געהן און אט אזא נאכט ? !"

ווערט באלד דער טיש מיט מאכלים און בראנפען געגרייט,
וואשט זיך צום עבען דער איד, מאכט המוציא אויף ברויט,

זאגט צו די אידען „לחיים" — „לשלום ר' איד."
עסט ער און טרינקט, און א ווארעמע, זאטיגע פריד

גיסט זיך, צוגעהט און זיין הארץ, אזש דאס לייב ווערט איהם הייס,
וישט מיט'ן האנט אזש פון פנים דעם ווארעמען שוויס.

עסט ער און טרינקט און ער עסט, אזש עס געהט שוין ניט מעהר,
בענשט ער, און ס'שיינט און זיין אויג א גאטספארכטיגע טרעהר.

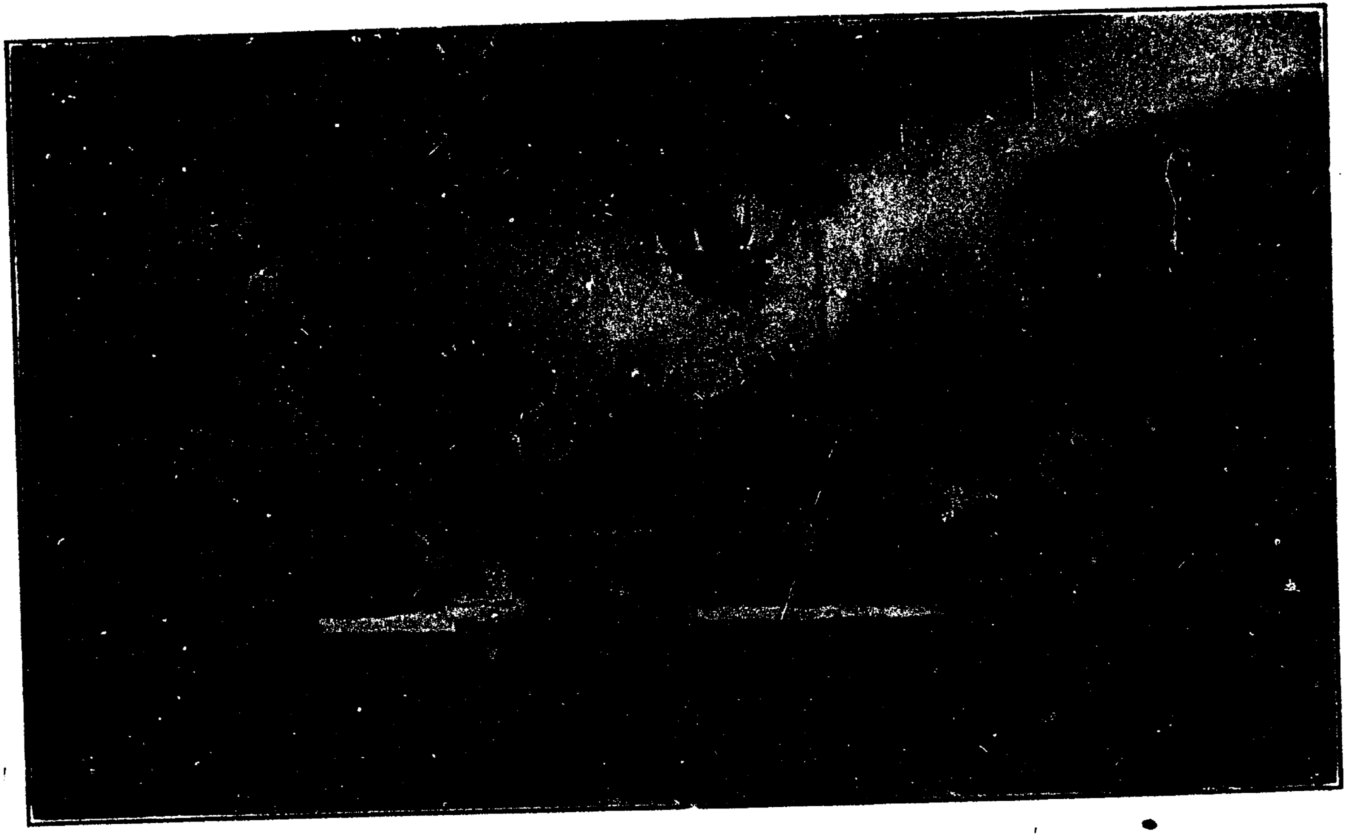

יעדערינ'ס פנים אין שטערען ווערט בסורגע, פאַרטראַכט, —
„ווי ראָזט אַ איד זיך צירבים געהן אין אַט אזא נאַכט?!"

בלימעלעך קרענצעלעך

איצטער וואלט ער מיט די אידען געשמועסט ביז שפעט!
אבער עס ווארט און עס ווינקט איהם די פוכאווע בעט,

אבער די ביינער, דערוואַרעמטע, גארען נאך רוה,
און ווי פון זיך זיינע אויגען האלב שליסען זיך צו,

און צו דעם קישען עס ציהט זיך און נייגט זיך דער קאפ,
פאלט ער אזוי אין די קליידער אין בעט ווי א סנאפ.

פלוצלונג דערפיהלט ער זיין האלז ווערט צוזאמענגעדריקט,
עמיצער ווארפט זיך אויף איהם, אזש דער אטעם פארשטיקט!

און ער דערזעהט באלד זיין ווייב און די קינדערלעך שטעהן,
ברעכען די הענט, ברעכען אוים אין א ביטער געוויין. —

אי ניט געוויינט האט זיין ווייב און זיין לייבליכעס קינד,
נאר איבער איהם אין דעם פעלד האט געוואיעט דער ווינד,

מארגען פריהמארגען, ווען שטיל נאך געשלאפען איז נאט,
זיינען שוין גוים מיט שליטענס געפאהרען אין שטאדט,

בלימעלעך קרענצעלעך

האבען די גוים געפונען דעם אידען פארוועהם,
האבען די גוים געפונען דעם אידען שוין טויט.

האבען די גוים ארום זיך דעם טויטען צושטעלט,
האבען זיין פעקעל צעפענט, „הא, הא, וויפיעל געלט!"

האבען די גוים זיין טלית און תפילין באטראכט.
איינער א גוי האט גאר גראב אויפ'ן קול זיך צולאכט.

אבער די אנדערע זיינען געשטאנען ווי שטום
און נאכאנאנד זיך גע'צלמ'ט דערשראקען און פרום.

בלימעלעך, קרענצעלעך מאלט אויף די שויבען דער פראסט,
און אין דעם קוימען דער ווינט אזוי וואיענדיג בלאזט, —
גוט איז אונז איצטער ביים פרעהליכען פייער אין הויז!
ביזקעל דער נאפט אין דעם שטילינקען לעמפעל געהט אויס,
ביזקעל דער זייגער טוט ברוגז'לעך שעפטשענען: „שפעט,
ציים שוין צו ליגען אין וויכען, אין ווארעמען בעט." —
וועל איך ביים וואיענדען בלאזען אין קוימען פון ווינט
מעשה'לעך, ליעדעלעך זינגען, דערצעהלען מיין קינד.

ביכער פאַר שולען און דערציהונג

ארויסגעגעבען פון

מייזעל׳ס פערלאג

ראזשינקעס מיט מאַנדלען

(מעשה׳לעך פאַר אידישע קינדער)

1. יהודה שטיינבערג

1. שמעון, איך זאָל אזוי לעבען.
2. די פאַרשאָלטענע פרינצעסין
3. די געפאַנגענע בתּ.

פרייז 15 ס.

2. יהודה שטיינבערג

1 אַ מעשה מיט אַ פּירשט
2. דער געשלאָגענער איבער
3. פליגען שריפּט. — 4. אַ רוי־
נער געוויסען.—5. די שולע.

פרייז 15 ס

3. יהודה שטיינבערג

1. פראָגען.—2. שמואל מירנער
— 3. אַ מעשה מיט צוויי ברי־
דער.—4. הויזען און שמאָראַנ־
דען

פרייז 15 ס.

4. יהודה שטיינבערג

1. צוויי באַגערען.—2. די ניט
פאַרענטפערטע קשיות. — 3. רא
חמנה. — 4. אַ ריגז.

פרייז 15 ס.

5. יהודה שטיינבערג

1. המשתּדל־ער איבס. — 2. די
מיידלען און גרית.

פרייז 15 ס.

6. —

1. בן־עמי: פיוזער דער גרוי־
סער און פיוזער דער קליי־
נער.
2. ד. סלוצקי: די ערד דרעהט
זיך ניט.

פרייז 15 ס.

ש. דובנאָוו: אידישע געשיכטע פאַר שולען און זעלבסטבילדונג.

באַנד I: ביבלישע עפּאָכע. 256 זייטען.
פראַכטפאַר געבונדען — $1.00

באַנד II: מאַקאַבייאישע און תלמודישע עפּאָכע — $1.00

באַנד III: דער מיטעלאַלטער און די נייע צייט — $1.00

יאַרשאַווסקי׳ס אידישע
לאַקדערליעדער, געב. — — $1.25
" מוזיק צו וואַרשאַווסקי׳ס
ליעדער, בראָשירט — — 60 ס

ה. ליבערמאַן: די אידישע רע־
ליגיאָן און דער נאַציאָנאַלראַ־
דיקאַלער ערציהונג, בראָש. 10 ס.

ה. ליבערמאַן: די אידישע ער־
ציהונג אין אַמעריקאַ, בר. 20 ס

ה. ספּענסער: די ערציה־
הונג, גייסטיג מאָראַליש און
קערפּערליך, לייד געב. $1.25

י. ענטין און ל. עלבע: פון
אידישען קוואַל, אַ
אידיש לעזעבוך און חרעסטאָמאַ־
טיע פאַר שול און הויז, מיט 43
בילדער און פּאָרטרעט, 306 זיי־
טען; געב. — — — — $1.00

פאָלשטענדיגער קאַטאַלאָג
געשיקט פריי.

שולען קריגען אַ גרויסען ראַבאַט
צו בעקומען ביי אַלע בוכהענדלער און ביים פערלעגער

MAX N. MAISEL, 424 GRAND STREET, NEW YORK.

באַלאַדן און לידער